

Bijlage 1 – Aanpak onderzoek *Transformatie jeugdzorg*

Publicatie: 28 mei 2014

Aanleiding: Bij de jeugdzorg verandert heel veel heel snel

In het sociaal domein is momenteel een groot en complex veranderingsproces gaande waar veel burgers mee te maken krijgen en waarmee veel geld gemoeid is. Gemeenten krijgen er met ingang van 2015 veel taken bij, waaronder de jeugdzorg. Dat biedt kansen voor een goede en efficiënte zorg, maar er zijn ook maatschappelijke en financiële risico's. Zo gaat de decentralisatie gepaard met een grote bezuinigingsopgave van het Rijk (15% in 2017) en is het belangrijk dat de enorme operatie niet ten koste gaat van de zorg aan jeugdigen. Het gaat bij jeugdzorg tenslotte om het waarborgen van de veiligheid en ontwikkeling van kinderen. Beide risico's vormen voor ons aanleiding om al tijdens de voorbereidingsfase van de gemeente Zaanstad onderzoek te doen naar de transformatie van de jeugdzorg.

De grootste verandering binnen de decentralisatie van de jeugdzorg is de werkwijze met jeugdteams. Dit moet leiden naar een sterke, wijkgerichte en integrale uitvoering waar preventie en vroegsignalering centraal staat. In de nota *Perspectief Zaanse jeugdteams* beschrijft de gemeente dat in 2014 de pilots van twee jeugdteams (gestart eind 2012) doorontwikkeld zullen worden naar vijf stadsbrede jeugdteams zodat de fundamenten voor een nieuwe, solide, sociale infrastructuur er in 2015 en verder liggen. Met het onderzoek naar de *Transformatie jeugdzorg* wil de rekenkamer inzicht krijgen in de voorbereiding van de gemeente Zaanstad op de decentralisatie van de jeugdzorg. Daarbij kijken we naar hoe het beleid vertaald is naar de uitvoering en de lessen die, op basis van de ervaringen van de jeugdteams, getrokken kunnen worden.

Doelstelling: Inzicht krijgen in de voorbereiding van Zaanstad

We beogen met het onderzoek:

- inzicht te bieden in de wijze waarop de gemeente zich voorbereidt op een doeltreffende en doelmatige uitvoering van jeugdzorgtaken die naar de gemeente zullen worden gedecentraliseerd;
- inzicht te bieden in kansen en risico's (in de zin van belemmeringen) voor een doeltreffende en de doelmatige uitvoering van de jeugdzorg, van de decentralisatie en het transformatieproces;
- te oordelen over de mate waarin de gemeente rekening houdt met gesignaleerde risico's en kansen;
- de gemeenteraad hierover te informeren en aanbevelingen te formuleren voor het benutten van kansen en beheersen van de risico's.

Een aantal rekenkamers doet op vergelijkbare wijze onderzoek naar de voorbereiding van de transformatie van de jeugdzorg. De resultaten hiervan zullen, indien mogelijk, benut worden voor een vergelijking met Zaanstad. Dit biedt voor Zaanstad meerwaarde omdat uit deze vergelijking 'good practices' naar voren kunnen komen die benut kunnen worden.

Probleemstelling: Wordt er rekening gehouden met kansen en risico's?

Voor het onderzoek hebben we de volgende centrale vraag geformuleerd:

In hoeverre houdt de gemeente bij het vormgeven van het nieuwe jeugdzorgstelsel in voldoende mate rekening met kansen en risico's om te komen tot een doeltreffende en doelmatige jeugdzorg?

We beantwoorden deze centrale onderzoeksvraag met behulp van 3 onderzoeksvragen die overwegend beschrijvend van aard zijn:

1. Op welke wijze bereidt de gemeente zich voor op de uitvoering van de jeugdzorg-taken die naar de gemeente worden gedecentraliseerd?
2. Welke kansen en risico's voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de jeugdzorg komen naar voren uit de jeugdteams?
3. Houdt de gemeente voldoende rekening met gesignaleerde kansen en risico's?

Aanpak: Documenten lezen, veel gesprekken en afronding in het najaar

De onderzoeksvragen zullen we voornamelijk beantwoorden door middel van interviews en de bestudering van gemeentelijke documenten. We zullen daarbij zoveel mogelijk gebruik maken van de door de gemeente zelf uitgevoerde evaluaties en voortgangsrapportages. Daarnaast zullen we, ook afhankelijk van de invulling van de gemeentelijke evaluatie van de jeugdteams in het najaar, de deelnemers van alle jeugdteams benaderen via een enquête, waarin we ze zullen vragen naar de kansen en risico's die samenhangen met de nieuwe manier van werken. Daarbij richten we ons ook op de professionals die samenwerken met de leden uit de jeugdteams. Voor wat betreft de interviews zullen we spreken met de trekkers van alle jeugdteams, de programmamanager transformatie jeugdzorg en de risicoadviseur van de gemeente. Meer specifiek zullen we in twee nader te bepalen jeugdteams een gesprek voeren met een lid van het jeugdteam en/of een samenwerkingspartner (zoals een lid uit de sociale wijkteams). Indien mogelijk wonen we in deze twee jeugdteams ook een overleg bij om zo een beter beeld te krijgen van de wijze waarop het nieuwe jeugdstelsel wordt uitgeprobeerd.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door:

- Mevrouw drs. Marcella van Doorn (projectleider)
- De heer drs. Johan de Groot (onderzoeker)
- Mevrouw Rian Muijsers Msc (onderzoeker)

De rekenkamer verwacht de onderzoekswerkzaamheden in de maanden juni t/m september uit te voeren. De rekenkamer zal het ambtelijk en bestuurlijk wederhoor een maand van te voren aankondigen bij de betrokken ambtenaren. Uitgaande van de voorlopige planning zal het ambtelijk wederhoor in oktober plaatsvinden. De publicatie van het onderzoek vindt waarschijnlijk in november 2014 plaats.